

REMISSYTTRANDE

2014-05-28

Dnr 0122/14

Er referens: S2014/3552/SF

Socialdepartementet

Socialförsäkringsenheten

103 33 Stockholm

Remissyttrande över promemorian Ersättning för höga sjuklönekostnader (Ds 2014:15)

Brå har fått promemorian Ersättning för höga sjuklönekostnader (Ds 2014:15) på remiss. Vi har inga synpunkter på exakt hur systemet med ersättning för höga sjuklönekostnader bör utformas. Det ligger för långt ifrån Brås uppdrag och kompetens. Däremot menar vi att systemet behöver kombineras med mer kontroll. Detta är särskilt angeläget då systemet utvidgas till att omfatta betydligt fler företag, som till skillnad från i rådande system inte heller ska behöva ansöka om, utan snarare tilldelas ersättning. Skatteverket, som har stora möjligheter att upptäcka missbruk av systemet, har dock i dagsläget begränsade möjligheter att underrätta Försäkringskassan om företagens missbruk av välfärden.

Kontrollfrågan eftersatt i utredningen

I promemorian nämns att det är svårt att veta om det föreslagna systemet kommer att missbrukas, men att det är viktigt att göra riskanalyser (s. 61). Vi menar att detta är att göra det väl enkelt för sig då det redan i dag går att lära sig en del genom det dokumenterade fusket med andra förmåner riktade mot företagare. I ett pågående forskningsprojekt på Brå – Intyget som dörröppnare till välfärden – har det redan under datainsamlingen blivit tydligt att det finns vissa företag som regelmässigt begår bedrägerier mot välfärden. Det handlar inte minst om Arbetsförmedlingens förmåner som nystartsjobb. Även tidigare forskning innehåller exempel på att företagare använder sin svarta arbetskraft eller ”hittar på” arbetskraft för att få ut företagarsöd och bidrag, men där löner som betalas ut till denna arbetskraft, åtminstone delvis, lämnas tillbaka till huvudmännen (Brå 2011:7, ISF och Brå 2011:12). Arbetskraften får i gengäld vita inkomster som ger sjukpenninggrundande inkomst, kvalificerar för a-kassa och ger pensionspoäng. Det är mot bakgrund av sådana resultat inte svårt att föreställa sig företag som fabricerar frekvent kortvarig sjukfrånvaro i syfte att få skattekreditering för höga sjuklönekostnader. Skattekrediteringen kan också resultera i en utbetalning från företagets skattekonto.

För att värna system som innebär ersättningar eller reducerade kostnader är det viktigt att det går att beivra missbruk. En svårighet när det gäller olika former av bedrägerier mot staten är att visa på uppsåtet. I det föreslagna systemet kommer detta rimligtvis bli än svårare då företagaren i strikt mening inte ansöker, utan snarare tilldelas ersättning, på basis av uppgifter som lämnas till Skatteverket i arbetsgivardeklarationen. Trots de fördelar som finns med sådana regelförenklingar kan det bli än svårare att visa på medvetna brott.

Skatteverket har stora möjligheter att upptäcka fusk

Småskaligt fusk är ofta svårt att upptäcka, i synnerhet med hjälp av sökningar i registerdata. Företag som ofta missbrukar en förmån kan dock gå att upptäcka i register. En svaghet i det föreslagna systemet är att Försäkringskassan ska utreda om företagen har rätt till skattekreditering – inte Skatteverket, som har betydligt större kompetens och vana att upptäcka företagare som missbrukar system. Erfarenheten i det ovan nämnda pågående Brå-projektet är också att just Skatteverket (och i viss mån andra myndigheter med

underrättelse- och brottsutredande verksamhet som Ekobrottsmyndigheten och Polisen) har betydligt större möjligheter att upptäcka fusk än vad utbetalande myndigheter har. Det handlar både om registeruppgifter som Skatteverket har och om uppgifter som framkommer vid revision och brottsutredningar.

Reglerna om underrättelseskyldighet rörande felaktigt utbetalda förmåner gäller framför allt bidragsbrott, det vill säga bedrägerier som begåtts av enskilda personer, inte företag. Det innebär att det uppfattas vara svårt att lämna vidare iakttagelser om bedrägerier som begås av företag. Om det föreslagna systemet ska genomföras bör detta kryphål täppas till. Dels för att minska det regelrätta fusket, dels för att öka legitimiteten för systemet, där handläggare på andra myndigheter som upptäckt felaktigheter också har mandat att se till att vidare utbetalningar stoppas. Att utvidga lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen till att omfatta arbetsgivarstöd har dessutom redan föreslagits av två statliga utredningar (SOU 2008:74, SOU 2014:16 – när det gäller Arbetsförmedlingens förmåner).

Detta yttrande avges av generaldirektör Erik Wennerström efter föredragning av Johanna Skinnari. Vid den slutliga handläggningen deltog enhetschefen Lars Korsell, verksamhetsjuristen Saadia Aitattaleb och utredarna Anna Jonsson och Nicole Thorell.

Erik Wennerström

Johanna Skinnari